

جریدہ علیہ

مشيخت جليلہ اسلاميك جريدہ رسميه ميدير

ربيع الاخر سنه ۱۳۴۰

عدد ۷۱

شمديلك آيده بر نشر اولنور

برنجي سنه

(اجتماعي حياتمزدہ جنون موضوعی قونفرانسہ مقابل)

امراض عقلیہ متخصصی دارالفنون سابق فیزیولوژیائی روحیات معلمی دوقتور (جودت نصوحی) بک طرفندن اخیراً دارالمعلمین عالیہ مؤسسہ سسندہ اجتماعی حیاستمزدہ جنون موضوعیہ برقونفرانس ویرلمش، بوده تدریسات مجموعہ سنک ۵۹ نحی نسخہ سنہ کچمشدرد. بونده دوقتورک علمالروحه وامراض عقلیہ داتر سردایتدیکی بعض نظریات ومطالعات آره سسندہ آتیده کی سوزلره تصادف اولنیور.

«میلیونلره انسانلرک صارصلماز ایمان عمدہ لری اساسده هذیانی بر فکردن عبارتدر. روح، ملک، آخرت، غائبدن خبر الخ بوتون بومفهوملر منشألری اعتباریله اکثریتله بر هذیانک محصولی اولدقلری حالده چوق دفعه ایمان وامید ایله صارلدیغمز بر درلوبیر اقامادیغمز ویزه الک یاقین تلقی ایتدیگمز یولداشلردر. تعبدتظاهراتی یعنی فوق الادراک اوزرنددر جا ایله دعا ایله عطیه ایله بر تاثیر حصوله کتیرمک قناعتی هیچ اولمازسه قسماً سحر بازلقدن نشأت ایتشدرد. کرک ماضیده کرک حال حاضرده بر طاقم مریض دماغی فیلسوفلرک، متفکرلرک مجتهدلرک، شاعرلرک، وقهرمانلرک الخ بر اقدقلری ایز واردرد.

بعض دین مؤسسلری حقنده ایستهریالی صرعہ لی پارائونیالی وسائر دنیلیدیکنه واقفسکز بو حکملر شرائط علمیه ده ویریلیرسه لائق اعتماددر)

کرچه بر متکلم عمومک تسلیم وقبول ایتدیکی بر قضیه یی ایراد ایدرکن آنک حقنده اقامه برهان ایله مکلف اولماز ایسده متکلم عمومک اعتقادینه مخالف اولان برشی سویلرکن مطلقاً ایراد دلیله مجبوردر. نته کیم بو قاعده دنیاده هر هانکی بر مخالف هانکی بر مدعی حقنده جاریدرکه بوندن هیچ بر کیسه حتی انبیا ومرسلین دخی قور تولمامشدر.

هله علمیات و فنیاتده اصلاً دلیلسز سوز سویلنمیز. هر علمک دستورلری واردرکه بوزلر مطلقاً اول علمک محصله برهینیدر. علمک جزئیات مسائلی محصله برهین اولان دستورلرک محصله سیدر. دوقتور جودت بک بر علم وفن آدمی اولدیفنک وبالاده کی موضوعنکده علمی بولدیفنک مدعیسی اولدینی حالده بوسوزلرند تمامیه علومک قاعده عمومیه سندن خارجه چیمش ومیلیونلرجه انسانک اعتقاد وقناعتنه مخالف اوله رق اورتهیه آتدینی لافلرینی تأیید ایده جک هیچ برهان علمی کتیرممامشدر.

اگر مومی الیهک بوسوزلری حقیقه علمی و بناء علیه هر هانگی بر اساس علمی به مستند ایسه اول اساسی سوبلسون و برهانی ایراد ایلسون . بز کندیسنی مناظره نك اشبو وظیفه قطعیه سنی ایفایه دعوت ایدرز . حالبوکه مومی الیهک لافرندہ کی مدعیاتی هیچ بر علم و فن هیچ بر دلیل ایله قابل اثبات دکلدرد . بونلر هان بر تصور باطلدن بررخیال محالدن عبارتدر .

(مرام شط مرمی العقل فیه ، ودون مداه بید لاتبید)

انبیای عظام علیهم الصلاة والسلام حضراتی روح ، ملک ، آخرت الخ حقنده عالم بشریتی معجزات و آیات بینات ایله اقناع و هر کسی شرف ایمان ایله مشرف ایدرلرکن خلاف مدعالرینی هر هانگی بر برهان ایله اثباته منکرلرینی دعوت و تحدی ایدیورلر فقط منکرلر بودعوتیه مقابل بونجه معجزات قارشوسنده قورو مکابره دن ، بارد معانده دن باشقه هیچ بر اثر هنر کوستره میورلر ایدی . بوکون عین طرفینک خلفلری و وکیللری موجود بولنیور . میلونلرله انساندن متشکل بر عالم بشریت معجزات انبیایه مستند بر ایمانی تک توك بش اون بی ایمان و اذعانده سلفندن منتقل و قورو بر لافدن عبارت اولوب هیچ بر برهانه غیر مستند بر مکابره و معانده نی حاملدر . ایشته بوکون حالا انبیانک منکرینه قارشو تحدیسی موجود اولوب معجزات ایله تأیید ایتدکاری مدعالرینک خلافی اثبات صدندده لری اتیان برهانه دعوت ایدیورکه حکمی قیامته قدر باقیدر .

تا روز قیام اولور صلا کو ارباب شکوکه « امر فأتو »

دوقتورک لافرندہ فن مناظره نامنه ایکی نقطه وارددر . بری روح ، ملک ، آخرت تبوتی علی الاطلاق انکار وعدم تسلیم ، دیکری بونلرک هذیان اولدقلرینی دعوی در . انکار اولوق نقطه سنه مقابل انبیا معجزات ایله اثبات مدعا ایتشلرددر . وبصورته فن مناظره نك تحمیل ایتدیکی وظیفه الک مسکت بر صورتده ایفایدمشدر . بعدالبرهان تعبیر دیکرله قیام حجدن صکره دوام ایدن انکار بر مکابره و معانده دن الک طوغریسی کفردن عبارتدرکه هر صورتله و هر لسانله مذموم و مقدوحدر .

عدوك مذموم بكل لسان

وان كان من اعدائك القمران

بیتی دشمن حق و نبوت اولان بو حالک حقنده مصروف اولمغه احق و احراردر .

شمدی روح ، ملك ، اخرت ، ك اساسده هذیان اولدقلری دعواسی ایچون فن
مناظره دوقتوری اقامه دلیله دعوت ایدر :

بودعوانك ثبوتی اویله تمتنع الحصول خیال محالدرکه دوقتور بوخیالنه واصل اولمق
ایچون زردبان قوروب صعودده تشبث ایتدکجه سقوط ایدر . بزبوخیالک تمثیللرینی تماشایه
اماده یز، دوقتور همان تمثیل اباطیلله باشلاسون . دوقتور علم الروح متخصصی اولمغله تعریف
ایدیلور . فقط کندیسی روحی منکردر .

فی الحقیقه دوقتور کبی بعض نظریاتخیل روحک وجودینی منکر اولدقلری حلاله
علم الروح عالمی اولدقلرینی ادعا ایدیورلر . حالوکه دیندار اولان عالم بشریتک قبول
ایتدکلری روحک احوالندن بحث ایتورلر . آنلر یالکنز تظاهرات عصییه دن احوال
عقلیه دن بحث ایتک ایتورلر . بولکده روحیات نامنی ویریورلر .

دیندار اولان ملتره کوره روح موجوددر . فقط حقیقی مجهولدر .

اهل اسلام عندنده (ویسئلونک عن الروح قل الروح من امر ربی وما اوتیتم من العلم
الاقلیلا) نظم جلیلی موجبجه روح ، امر ربویتدن ومستأثرات علمیة الهیه دندر . اکا
علم بشر تعلق ایتمز . ذاتاً بشر آنحق اللهک تعلیم ایتدیکینی بیلیر حالوکه بشره آنحق
آز برعلم ویرلمشدر . وروح اساساً عالم امر دندر عالم ملک وشهادتدن دکلدکرکه عالم ملک وشهادت
اهلی اولان بشر آنی بیلسون . بناءً علیه أدباً روحدن بحث ، مکروهدر .

والروح ماخبر عنها المجتبی

فمنسک المقال عنها ادبا

ولا تخض فی الروح اذماورد

نص عن الشارع لکن وجدا

لماک هی صورة کالجسد

فحبسک النص بهذا السند

جنید بغدادی حضرتلری : روح جناب حقک علمنی ذات احدیتنه حصر ایلدیک
برشیدرکه مخلوقیندن هیچ بریسی اکا مطلع اوله مامشدر . بناءً علیه قوللری ایچون
روحک موجود اولدغنی بیاندن غیری برصورتله آندن بحث ایتک جائز دکلدکر . قال الله
تعالی (ویسئلونک عن الروح قل الروح من امر ربی) بونکله انسانک عجزی بیان اولنیورکه

انسان ایکی یانی آردسنده قطعی الوجود اولان نفسنک حقیقتی بیلیمامشدر دیمشدر . حضرت جنیدک اشبو کلامی روحدن بحث ایتمهک حرمتنه دلالت ایدیور . الحاصل کرچه علماء اسلامدن امام مالک مذهبنه سالک اولانلردن بعضلری روحک حقیقتندن بحث ایله بونک بر جسم اولدیغنی بیان ایلش ایسه ده بین العلمامختار اولان ، ادباً روح بحثنه مداخله ایتماک واندن امساک مقال ایلکدر .

بناءً علیه علمای اسلام عندنده نه علم الروح نه ده علم احوال الروح واردر . روح واحوال روح معلوم اولمینه بونلردن باحث هانکی علمک وجودینه امکان قالیر ، علمای اسلام عندنده یالکیز علم النفس واردرکه نفسنک لهنده وعلهنده اولان شیلردن باحث اولان علمدر اوده علم فقه ویاخود علم اخلاقدر .

دوقورک علم الروحی ده نه روحک حقیقتندن نه ده احوالندن باحثدر آنجق عقلاک احوالندن باحثدر . بناءً علیه عالمده حقیقی هیچ بر علم الروح یوقدر .

روحک وجودینه قائل اولنلره کوره روح بو عالم شهادتدن اولمیدیغندن آنک علمی تعلیم خدایه منوطدر . حالبوکه جناب حقهک روحک حقیقتی غیر تشریعی اوله رق بعض انبیایه تعلیم بیورمسی انکار اولنه ماز ایسه ده تشریعی اوله رق تعلیم بیورمامشدر . بناءً علیه تشریعی هیچ بر علم روح یوقدر .

روحک وجودینه قائل اولمیانلره کوره ایسه وجودی اولمیان برشیدک احوالی ده علم احوالی ده ممکن اوله میه جفتدن بونلرک روحیاتی هر دورلو معناسیله روحسزدر . دوقور (میلیونلره انسانلرک صارصلماز ایمان عمده لری اساسده هذیانی بر فکرندن عبارتدر) دیور .

دوقور بوسوزی فیژیولوژیائی روحیات فننک کندیسنه بخش ایلدیکی بر قناعته بناءً سویلیور ایسه میلیونلره انسانلرک صارصلماز ایمان عمده لینی صارصه بیلجک اولان ادله فیه سنی ایراد ایتماش اولدیغندن میلیونلره ارباب ایمان هپ بر آغزندن کندیسنک بوبابده کی ایمان عمده سی اساسده هذیانی بر فکرندن عبارتدر دیسه باغیر جقلردر حالبوکه میلیونلره انسانلرک ایمان عمده لری اساسده هذیانی بر فکرندن عبارت اولمق کبی بدیهی البطلان اولان برلاف کذافی عالمده شائبه جنوندن آزاده اولان هیچ بر فن تلقین ایتز . کرچه عالمده علی الاطلاق هر بر فن تمایله مقبول عقول وشائبه جنوندن آزاده دکلدر . یوکسک ارباب تدقیق وتحقیقه کوره بعض فنون واردرکه آنلر هان جنوندن .

طوبت لاجراز الفنون ونیلها

رداء شبانی والفنون جنون

فحين تعاطيت الفنون وحظها

تبين لي ان الجنون فنون

قولنجه فنون جنوندر . جنون ده فنوندر . او قبيل فنون ايله متوغل كيمسه لر
آرتق هر كيمي مجنون كورور لر . آنلرك عندنه بتون عقلا ، مجانين ومريض دماغلى
آدملر در . آنلر عقلانك حتمليونلرله انسانلرك صار صلماز ايمان عمدلرلى اساسده هذياني بر
فكردن عبارت اولديغى سويلككن چكمنزلر . فيلسوفرله ، متفكرلره ، مجتهدلره مريض
دماغلى ، مجانين ضاللى اولانديران ، دماغ بشريته عقل سليم بخش ايدن ، بتون عالم
بشريتك مرشد ومريسي ولى نعمتى اولان انبياي عظام عليهم الصلاة والسلام حضراتنه
ايسته يالى ، صرعه لى پارا ئونىالى ديرلر كه فى الحقيقه بونلرى ديمك ايچون بر انسان مطلقا
مريض دماغلى مجنون ويامصروع اولمق اقتضا ايدر . درقورتوك بوقيل لافلرني اك اول
سويلانلر كنديسنك علوم وفنون مثبته خارجنده اوله رق فن ديه قاييلديغى خرافات ووهيما تى
اختراع ايدر ك خلق آراسنده اساساً متجنن ايكن ناحق يره كنديلرينه متفنن نامنى ويردير مك
جنتنه مبتلا اولانلردر كه مقدارى پك قيلدر . بوقيل مجانين هر مملكتده وهر عصرده
يتيشه رك هذيانات مذ كوره ايله اظهار تصلفى مدار فضيلت ند ايتمه كه وخالق عقيدة
عموميه سنى افساده چالشمشلا ريسه ده له الحمد سواد اعظم عالمك معجزات باهرات انبيا ايله مؤيد
اولاد اعتقاد و ايماني آنلرك بوترهاتى ايله اصلا متأثر اولمامشدر .

(يريدون ان يطفئوا نور الله بافواههم ويأبى الله الا ان يتم نوره ولو كره المشركون)

البته حق وحقيقت مليونلرله انسانلرك تشكيل ايتديكي جواهر عقلاي انامك
محسوسانلر اولوب اوزرينه اتفاق ايتدكلرى شى در كه انك عكسى عين بطلان وضالدر . دو قوتور
مادام كه روح ، ملك الخ .. مليونلرجه انسانلرك عقيدة سى اولديغى سويليور . اويله ايسه
حق وحقيقت اودر ؛ دو قوتورك سوزى بطلان وضالدر . دو قوتور يوقاريدنه محكى اولان
لافلرنده فنه اضافله يكي بر دعوايه جرأت ايديور . دعوى - اساسى هذيان اولان
هرهانكي بر شيشى مليونلرجه انسان صار صلماز برايمان ايله قبول واعتقاد ايدر . ايشته
دومى الهى اغفال ايدن شى بونظريه در . كرچه اساسى باطل اولان بعض نظريات بعضاً

برجوق انسانلرك ايمان عمدەسى اولايلىر . فلاسفه نك قدم عالم ومادەدن ماعدا بر مؤترك عدم وجودى حقنەكى ايمانلىرى كېي كه آنلرك اشبو ايمانلرينك عمدەلىرى اساسە هذيانى بر نظريەدن عبارتدر . مع مافيه بونظريه باطلهين بشريتك سواد اعظمى قبول ايتەمشد . فقط نبوت ، ملك ، معجزات نظرياتدن دكل ، محسوساتنددر . كچه اساسى هذيان اولان بر نظريەده بعضك اتفائى ممكندر ؛ محسوسە ايسە كلك ويا اكثر ك اتفائى محالدر محسوساتندن اولان نبوت ، معجزات ، ملك خصوصە بشريتك سواد اعظمى اتفائى ايتمشدر . اساسى هذيان اولان بر محسوسە جواهر عقلاني تركيب ايدن ميلونلرجه انسان اتفائى ايتمز . وبوشكلە اتفائى محالدر كه بو استحالە بديياتنددر .

عقل سليمك ، منطقك ثبوت ايتديكى بو استحالەي هيچ برفن امكانە قلب ايدەمز . وبو استحالە منطقيهي امكانە قلب ايتديكى ادعا ايدەن هر درلو فن جنودر ، خرافەدر ، هذياندر . عقل سليم ، جمهور عقلانك محسوساتندن اولان بر خصوص حقنەكى اخبارلىرى ايله ضرورت ثابت اولەجغه حكم ايدر . ضرورت ، خلافى عقلان محال اولان شيدر .

كچه انبيا ومرسلينك كثرلىرى جهتيه عددلى على التحقيق معين دكلدر . ونظم جليلە (منهم من قصصنا عليك ومنهم من لم نقصص) بيورلمشدر . فقط ابوذر غفارى دن مروى اولان حديث شريفە (قلت لرسول الله صلى الله عليه وسلم كم الانبياء فقال مائة الف واربعه وعشرون الفا فقلت وكم الرسل فقال ثلثمائة وثلاثة عشر جم غفيرا) بيان بيورلدېغه كوره عدد انبيا يوز يكرمى درت بيكددر . رسوللركده عددى اوچوز اون اوچ جم غفير يعنى جماعت كبرادر . عددلىرى بوقدر كثر اولان انبيا ومرساين يك لسان وبيان اولەرق روح ، ملك ، آخرت حقنەكى حقيقتلىرى عن مشاهدە ملتريه اخبار ايتمشلردر . بونلرك اشبو اخبارلرينى بوكونه قدر كلوب كچن يوز بيكلرجه اولياء الله دخى عن مشاهدە تأييد ايتشلر واشبو اخبارانك صدق وحقيته قائل اولقمده مشاربى ، مذاهبي ، مسالكى ، محيطلىرى ، عالملىرى اسباب وطرق ايمانيهلىرى مختلف جواهر ملل متفقددر . آرتق عالم انسانيتك بو عقيدە راسخەسى تيكذيب ايدەجك هيچ بر قوت وهيچ برفن يوقدر واولەماز .

(تحصيل وادراكى ناقص بعض كيمسەلىرى تغليط ايدن مسئله)

نبوت ، جن ، ملك كې شيار علوم وفنون مثبتە ايله اثبات اولنەميور . اويلە ايسە بونلر اصلسز شيلرددر . دييورلر جوانى . علوم وفنون مثبتە نك دائرە صلاحيتى مادە ايله مادياتدر .

نبوت، جن قیامت، ملک، غائبدن خبر، روح روحیات کبی مافوق الطبیعیات آنک دائرہ صلاحیتندن خارجدر .

علوم وفنون مثبتہ نك ہرشی کبی دائرہ صلاحیتی خارجندہ اولان مسائل حقندہ قولی حجت اولہ ماز . ومثلاً بر تحلیل کیمیوی ویا بر تدقیق خردہ بینی نتیجہ سندنہ نبوت، جن، ملک کبی مسائلک حل اولنامسی ایلہ بونلرک عدم نبوتی هیچ لازم کلز . ہر شینک طریق ثبوت واثباتی باشقہ باشقہ در . سماہ تحت الارض بریولدن، تحت الارضہ دہ طیارہ ایلہ کیدلر . علویات، روحیات، مفایس مادیہ ایلہ کشف وتعیین ایدیہ من . ناصلیکہ مادیات دخی مقایس علویہ ایلہ کشف ایدیہ من . ویاخود فصلکہ تحلیل کیمیوی ایلہ کشف اولنہ جق اولان بر نتیجہ مادیہ قواعد ریاضیہ ایلہ کشف ایدیہ من . مجهولات ریاضیہ دخی بالکیمیا بیلنہ من . منکرک غلطی کندی نظریہ عدم الدلیلدن نشئت ایشددر . عدم الدلیل ایسہ دلیل العدم اولہ من . یاخود عدم الوحدان دلیل عدم الوجود اولہ ماز . یاخود عدم الدلیل عدم قبولک دلیلی اولہ یایر . فقط قبول العدمک دلیلی اولہ ماز .

(نبوت، روح، ملک، آخرت، غائبدن خبرہ عقلی ایردیرہ میانلرک غلطی)
بوآدملر اسباب علمی یالکیز مشاہدہیہ حصر ایدیورلرکہ آندن طولانی بک چوق علومدن محروم قالیورلر .

بونلر بیلمدکری علوم اربانی هیچ بر دلیل وبرہانہ مستند اولیہ رق تکذیب ایدیورلر . بوقیل علومہ عائد حادثاتدن برینی ایشدکری آندہ مجرد جہللرندن طولانی حادثہ نی اک بیوک بر استبعاد ایلہ قارشولیورلر . بونلر بوجہللرینی بر علم ومعرفت بر اتردقیق بر تصلف بر فضیلت اولمق اوزرہ صاتیورلر . فقط واسفا کہ آنلردن دہا قاصر البصر، ناقص العقل اولان جہلاء سائرہ نی اغفال ایدرک بادہوا بر چوق طرفدار پیدا ایدیورلر . حالبوکہ بوبادہ ہنرلرینک سرمایہ سی برہیچدن، بر جہلدن عبارتدرکہ دنیادہ اک قولای اولان بر ایشدر . بومسلک صحیح اولسہ یدی علوم وفنون مثبتہ حادثات ومسائلک آنلری بیلیمانلر طرفندن مجرد عن جہل تکذیب ایدلہ لری صحیح ومنکرلر محق اولمق لازم کلیردی کہ بوضورتلہ هیچ بر علم وفن هیچ بر حادثہ هیچ بر حقیقت ایچون نہ ثبوت ونہ ثبات واستقرار میسر اولہ مازدی .

فلسفہ علمیہ نی اک شمولدار بر نظر امعان ایلہ تدقیق ایدن فحول علماء دینک بیانہ کورہ اسباب علم، سمع، بصر، شمع، ذوق، اس کبی حواس سلیمہ، خبر

صادق ، عقلمر . جديسات ، تجربيات ، بديهيات نظرياتك مرجعي عقلمر . معلومات دينيه نك معظمي خبر صادقمن مستفاد اولديغندن خبر صادق اسباب علمدن معدوددر . خبر صادق واقعه مطابق اولان خبردر . وايكي نوعدر كه بري خبر متواتردر .

بوده كثر تلرينه نظراً كذب اوزرينه اتفاقلري عقلاً متصور اوله ميان بر جاعتك لسانی اوزرنده هر هانكي بر امر محسوسه دائر ثابت اولان خبردر . بو خبر ، بالضروره علم ضروري يي موجبدر . ازمنه ماضيه ده كچن حكمدار لرده و اوزاقلرده اولان بلدانه علم ، كبي ايشته بوراده ايكي نقطه حاصل اولور كه بري متواتر بالضروره علمي موجبدر چونكه هر كس كنديلكنندن پارسك ، امريقانك ، هندك وارلغني بيلير بو علم ايسه آنچق اخبار ايله حاصلدر . ديكرى متواتر ايله بالضروره حاصل اولان علم ، علم ضروري در . چونكه بو علم اهليت استدلالی حائز اولانلر ايله اولميانلر و بالفعل مستدل اولانلرله اولميانلرله على السويه حاصل اولور . اصلنده و مبدآنده حد تواتره بالغ اولماش ايكن اخيراً متواتر اولان خبر علم ضروري يي افاده ايدن خبر صادقمن معدود دكلدر . متواتر ك مبدآندن منتهاسنه قدر هر طبقه ده آري آري حد تواتره بالغ اولمسي شرطدر .

خبر صادقك ايكنجى نوعى معجزه ايله مؤيد يعنى رسالتى معجزه ايله ثابت اولان رسولك خبريدر كه بوده علم استدلالی يي موجبدر . علم استدلالی استدلال ايله يعنى دليله نظر ايله ثابت اولان علمدر . مؤيد بالمعجزه اولان رسولك خبرى دخى علمي موجبدر . چونكه حق تعالى نك (دعوا ايلديكي رسالتده كنديسنى تصديق ايجون ايله ، معجزه اظهار بيورديني بر كيمسه نك) اتيان و بيان ايلديكي احكام الهيه ده آرتق صادق اوله جنى قطعيدر . رسول كتيرديكي احكام الهيه ده صادق اولونجه اول احكامك مضمونلرينه قطعاً علم واقع اولور . خبر رسول الله ايله حاصل اولان علم علم استدلاليدر . چونكه رسولدن وارد اولمق اوزره واصل اولان خبرك رسالتى معجزات ايله ثابت اولان رسولك بالذات خبرى اولديعى استحضاره متوقفدر . ايمدى بويولده اولان خبر البته صادق و مضمونى واقعدر . خبر رسول الله ايله ثابت اولان علم ، تيقنده (يعنى نقيضه) و ثباتده (يعنى هر هانكي بر مشككك تشكيكيله زواله احتمالى اولما مقده) محسوسات بديهيات متواترات كبي بالضروره ثابت اولانه مشاهددر .

ايشته نبوت ، روح ، ملك ، آخرت ، غائبدن خبر ، بوتون بونلره عائد اولان

مسائل سمعیاتدن معدوددرکه بونلرک اسباب علمی بزم ایچون نه عقلدر ، نه مشاهده ونه تجربه ویا حدسدر . آنجق سمع و خبر صادقدر . فقط انبیا ایچون بالذات سمع و مشاهدهدر . مع هذا بو خبر صادق بزه عصر نیدن اعتباراً عن مشاهده طبقه طبقه هر بری علم ضروری افاده ایدن و خبر صادقده برنجی نوعی اولان متعدد خبر صادققرله واصل اولمشدر . و اساساً انبیادن هر بریسنک منفرداً اخباری نقیض وزواله احتمالی اولما مقده خبر متواتر مشابهسند اولدقدن ماعدا ملک ، روح ، آخرت غائبدن خبر حقیقده عن مشاهده یوز بیکلرجه انبیانک اتفاق کلهلری وارددرکه بوده آریجه فقط الک قطعی برتواتردر .

(ساده مشاهداته ایمان وغیر مشاهداتی انکار مسئلهسفی تدقیق)

ساده مشاهداته اعتبار سمعیاتی اهداردر . سمعیاتی اهدار بشرک حاسه سمعی اهداردر . بوحالده کوز ایله کورولمیان هر هانکی برخبره اینسانماق آتی طانیماق لازم کلیر .

فن کتابلرینک باجمله مندرجاتی قارئلر ایچون اخباردن عبارتدر . سمعه ، اخباره اعتبار ایدلمز ایسه فن کتابلرینک حکمی ساقط اولمق ، اعمالرک وحتی هیچ برکیمسه نک علمنه اعتبار اولنماق لازمکلیر . چونکه اعمالنک وحتی هر کسک علمی سمعه مستند و آندن مأخوذدر . حتی نبوت ، ملک ، عقیده لرینک اساسی هذیان اولدییی سوزی دخی براخباردرکه آتی دو قنور جودت نصوحی بک سوبلشدر اگر سمعه ، اخباره اعتبار یوق ایسه بوسوزک دخی هیچ براعتباری یوقدر . چونکه بوده سمعه مستنددر . وعن مشاهده سوبلنمه مشدر . مضره هیچ برکیمسه نک هیچ بر خصوص حقیقده کی قولنه اعتبار اولنماق لازم کلیر . زیرا هر کسک سوزی سامع ایچون براخباردر . سمع و اخباره اعتبار ایدلمینجه افراد بشر یکدیگرینک سوزینی قبول ایتمک و مخاطبات ایله واسطه تفاهم اولان کلامی اسقاط ایلک بوحالده بشری کلام ایله سمع خاصه سندن محروم ایلک لازمکلیر . ایمدی مادامکه سمع معتبر دکدر . و آنک هیچ بر قیمتی یوقدر . اوحالده بر قائل کرک مشاهده ایتسون ، کرک ایتسون سوزینه اعتبار ایتمالی در .

چونکه اوسوز مخاطب ایچون سمع ایله ادراک ایدلمش برسوزدن عبارتدر . سمع ایله ادراک اولنه بیلان هیچ بر شیئه اعتبار ایدلیور . اما بوقائل ایستر ایسه مشاهده ایتش

بولسون اهمیتی یوقدر . چونکه آنک کلامی سمع ایله ادراک ایدلمشدر . بناءً علیه سمعه اعتبار ایتیوب علی الاطلاق مشاهداته حصر اعتبار اینجه آنفاً سوبلدیکمز کی سمع ایله کلام کی حیات بشریه نك اک مهم ایکی ضروریه سی حذف ایتک لازمکلورکه بوکا هیچ برفن تحمل ایده ماز . چونکه بونک قارشینده هیچ برفن پایدار اوله ماز . دهاطوغریسی بوکا حیات بشریه تحمل ایده مز . بتون موجودیتله بوکا قارشى عصیان ایدر . بناءً علیه علی الاطلاق علم بشرک اسباب تحصیلندن بری سمع اولدینی کی علوم وفنونک ده اک بیوک اسباب تحصیلندن بری ده سمعدر .

بشر برحادثه کونییه سمع ایله مطلع اولدینی کی ارباب علوم وفنون دخی حوادث فنییه ، مسائل وقواعد علمییه سمع ایله مطلع اولور . تحدیث وسماع ، علوم کائناتک اک بیوک رکیندر .

علی الاطلاق هر علمک منشائی مطلقاً مشاهده اولدینی کی مافوق الطبیعه اولان علومکده طریق تحصیلی تجربه ویا مشاهده دکلدر . نبوت ، ملک ، روح عالم شهوددن دکلدر . عالم شهاده اهلنه خود بخود معلوم ومکشوف اوله ماز . بو علوم ، انبیا واولیایه مخصوصدر . اگر بوعلوم هرکسه خود بخود معلوم مکشوف اولیدی انبیا واولیایه آحاد ناس آراسنده فرق قالماز . اولکیلرک ایکنجیلر اوزرینه هیچ بروجه رحمانی بولتمازایدی . حالبوکه نبی ، ولی بشقه شخص عادى بشقه در . بوفرقی بیلمیان آنحق منکر نبوت اولاندردر . فی الحقیقه انکار نبوتک اساسی منکرک ذات نبی کنیدیسندن فرقی بوله مامسنددر . یوقسه فرق قبول ایتدیکی آنده نبوتی تسلیم ایدر . نبوتی مکتسب ظن ایدر . حالبوکه نبوت مکتسب دکل موهوبدر . اگر نبوت مکتسب اولیدی هرکس بوکا چالیشهرق الله ایدردی . نبوت عاقل اولان هر فرد بشرینک صمیم روحندن تقدیس ایتدیکی برمرتبه عظمی درکه بشر ایچون آنک فوقنده هیچ برسعادت متصور دکلدر .

(ولم تکن نبوة مكتسبه ولورقی فی الخیر اعلی عقبه)

(بل ذاك فضل الله يؤتیه لمن یشاء جل الله واهب المنن)

عالم ملکوتی ، ماوراء کائناتی ادراک وتماشا حتنده هرکسک روحنده زوال ناپذیر وپک حزن براشتیاق وانجذاب وارددر . بوانجذاب واشتیاق تطمین ایدن یکانه شی نبوت وآنک پیکی اولان ولایتدر . هرکس کندیلکندن نبی ویا ولی اوله ماز . نبوت صرف

مواهب السیه دندر . کسب و طلب ایله الده ایدلر . او بر اصطفیای السیه در که آنک حصولدم .
هیچ بر سی و مجاهدۀ بشریه نك مدخلی یوقدر .
ایشته نقطه غلط بوراسیدر که منکرین نبوت کندیلر ایله انبیا و اولیا آردسندده هیچ
بر فرق کوردمیورلر .

کارپاکتر اقیاس از خود ملایر
کرچه باشد در نوشتش شیرشیر
جمله عالم زین سبب کمره شدند
کم کسی زابدال حق آگاه شدند
همسری با انبیا برداشتند
انبیارا همچو خود پنداشتند
گفته اینک ما بشر ایشان بشر
ماو ایشان بستۀ خوایم و خور
این ندانستند ایشان از عمی
هست فرقی در میان بی متبهی
هردونی خوردند از یک آنخور
آن یکی خالی و آن پراز شکر
صدهزاران این چنین اشباه بین
فرقشان هفتاد ساله راه بین

پاك نهاد اولان انبیای کرامك حال و شانلری کیندکدن قیاس ایتمه . کرچه یازیدم
آرسلان دیمك اولان (شیر) ایله سوت دیمك اولان (شیر) بردر . جمله عالم هپ بوسیدن
(یعنی انبیای عظامی کیندکدن قیاس ایلکدن) کمره اولدیلر . حقت بدللری اولان ذواتك
یعنی انبیای کرامك حقیقت حاللرندن آز کیمسه لر آگاه اولدیلر . کمره اولنلر انبیا ایله برابرلك
ادعاسنه قالدشیلر . انبیای کیندیله کبی ظن ایلدیلر . دیدیلر که آنلر بشردر بزدل
بشرز . بزدل آنلرده اویقویه ویهه جکه محتاجز . آنلر کورلکلرندن انبیا ایله آنلرک
آردسندده نهایتسز فرق بولندیغی بیلدیلر . واقعا ایکی قامش برمنبدن صو ابجدیلر اما
برینك ایچی بوش قالدی دیکری شکر ایله طولدی . بویله یوزیک امثال وارددر که آنلری

کوردده انبیا ايله بشریت عادیه نك آرمسند یتمش ییلاق برفرق اوزاقلنی اولدینی ادراک ایت . بشریت متمدنه نك افکار مدقمانه سی مسند نبوتی بلاقید و شرط هر کسه رایگان قیلما مشدر . ارباب تدقیق واجب تعالی ایچون اولدینی کبی انبیا ایچون دخی بعض شیلری واجب ، مستحیل ، جائز عد ایتش وواجبی حائز اولمایان ، مستحیل ايله متصف اولان کیمسه لری دائره نبوت داخلنه قبول ایلما مشدر .

بناءً علیه بشریت دینه نبی ده متنبی بی ده طائیش ونبیه ایمان و تعظیم ، متنبی بی ده طرد و تلعین ایلما مشدر .

انبیانك واجبات و مستحیلات و جائزاتی ادیانك عقائدی جمله سندندر که ابیات آتیه آنلری حاکیدر :

(و واجب فی حقهم الامانه و صدقهم و ضف له الفطانه)

و مثل ذا تبلیغهم لما اتوا و یستحیل ضدها کما رووا

انبیانك امین اولملری واجب و بونك ضدی اوله رق خائن اولملری مستحیلدر . خائن اولان ، قطعاً نبی دکلدر . امانت ، باطن انبیانك ولونهی کرا هتله منهی عنه و یا خلاف اولی ايله علاسه دن محفوظ و معصوم اولمیدر . انبیا ظاهرآ زندان ، شرب خردن ، (دعوای نبوت ايله آکا متفرع اولان تبلیغ و تشریع احکامه منافی اولان) یلاندن [۱] و سائر بالعموم محرمات ظ-اهره دن ؛ باطنآده کبردن ، حسدین ، ریادن و سائر منیات باطنه دن معصومدر لر . انبیانك اشبو عصمتلری آنلرك نبوتلرندن اول حال صغر لرنده ایکن دخی موجوددر . آنلردن مکروه ، خلاف اولی و یا وجه مکروه اوزره هیچ بر مباح صادر اولماز . کندیلرندن صدور ایدن افعال تشریع ایچون صادر اولوب بناءً علیه واجب و یا مندوب اولور .

انبیانك خائن اولملری جائز اولسه یدی اللهك فنالقله قوللرینه امر ایتسی جائز اولمق لازم کلیردی . زیرا انبیا خیانت ایتش اولسه یدی ، خیانتلری موجبجه حرکتله مأمور اولمه من لازم کلیردی . چونکه من غیر تفصیل آنلرك هر درلو افعسال و اقوال و احوالنه تبعیثله امر اولمشز . حالبوکه اللهك فنالقله امر ایتسنك بطلانی (قل ان الله لا یأمر بالفحشاء) نص جلیلی ايله ثابتدر .

انبيائك فطانت صاحبي اولملرى واجب وبونك ضدى اولان بلاهت وغفلتله متصف
اولملرى مستحيلدر .

ابله ومنغل اولان ، قطعانى دكلدر .

انبيا عظام حق يولنده ارباب افكار ايله لى الحاحه جدال حسن ايدرك اقامه حجت
ايتمكله مكلف اولدقلندن جدال واقامه حجتله قادر اولملرى واجبدر .

(وتلك حجتنا آتيناها ابراهيم) بيورلمشدر كه بونده (فلما جن عليه الليل) دن (وهم
مهتدون) ه قدر حضرت ابراهيمك ايراد ايلديكى حجتله اشارت بيورلمشدر .

حضرت نوحه خطاباً قوم نوحدن حكاية (يانوح قد جادلنا فأكثر جدالنا)
وفخر عالم صلى الله عليه وسلمه خطاباً (وجادلهم بالتي هي احسن) بيورولدينى كى .

صاحب فطانت اولميان ابلهلر ارباب افكار ايله جدال وحجج السيهيه اقامه يه قادر اوله مازلر .
بناءً عليه انبيائك حكمت بعثلى فائت اولور .

انبيائك جناب حق جل وعلا دن اخذ ايلدكارى هر درلو احكامى قوللره تبليغ ايتلىرى
واجب وكم ايتلىرى مستحيلدر .

نينك ولوعيسى ويحي عليهم السلام كى صبى ايكن دخى اولسه كال عقل ، ذكاء ،
فطنت ، قوت رأى صاحبي اولمى واجبدر .

بناءً عليه بونك ضدى اوله رق آرز اولسون چوق اولسون صرع وجنون آنلر
ايچون مستحيلدر . مصروع ومجنون نبى اوله ماز .

انبيا حقنده جذام ، برص ، عمى كى سائر امور منفرد دخى مستحيلدر . چونكه
هيچ بر نبى كور اولما مشدر . انبيادن حضرت شعيبك اعمى اولدينى قضيه سى مرتبه ثبوت
واصل اولما مشدر . حضرت يعقوبده اولان حال ايسه كوز ياشلرينك توارندن حاصل اولمش
پر پرده دن عبارتدر كه حضرت يوسفك مژده جيسى گلنجه پرده مرتفع اوله رق بصير اولما مشدر .
حضرت ايوبه عارض اولان خسته لى دخى بين الجلد والعظم اولوب منقر دكل ايدى .
ومشاراليه حقده مشتهر اولان حكايات منفردك اصلى يوقدر .

سهوه گلنجه انبيائك جنت ، جهنم ، آخرت كى اخبار تبليغيه ده سهولرى ممنعدر .
اخبار غير تبليغيه ده ده سهولرى ممنعدر صلاتده سهو كى ، افعال تبليغيه ده ايسه تشريع

ایچون سهولری جائزدر. اکن سهولری ربلرینک غیریسيله اشتغاللرندن دکل باجمله ماسوادن غیوبتلرندندر .

(یاسائلی عن رسول الله کیف سه

والسهو من کل قلب غافل لاهی

قدغاب عن کل شیء سره فسها

عما سوی الله فالتعظیم لله

علی الاطلاق تبلیغتمه نسیان انبیا ممتنعدر . تبلیغات کرک فعلیه کرک قولیه اولسون . بعدالتبلیغ من الله نسیان جائزدر . شیطانی نسیان جائز دکدر . چونکه شیطانک انبیایه یولی یوقدر .

انبیای عظام ، زناء آباء وفحش امهاتدن ، غلظت و فظاظتدن منافی مروت اموردن و حجامت کبی حرف سفیلهدن ، اداء شرائع وقبول امت کبی حکم بعثتی اخلال ایدم جک اولان هر بر حال و خصوصدن ، کرک قبل الوحی کرک بعد الوحی کفردن ، تعمد کبائرذن ، ولو سهواً خست ودناشته دلالت ایدن صغائرذن معصوم و پاک اوله جقدر .

نبی هر طورنده و هر حال و شاننده خلقک واللهم اک صمیمی واک فداکار واک عنیمکار بر خیرخواهی اوله جق واعلاء کلمة اللهدن بشقه هیچ بر غایه سی هیچ بر منفعتی اولیه جقدر .

اعلاء کلمة اللهک ومنافع عباد اللهک خارجنده نفسنک حالا و یا استقبالا منفعتی ایچون هیچ بر دقیقه سی صرف ایتیه جک .

الحاصل نبی دعوی نبوتی اثبات ایچون اظهار ایدم جکی معجزه فعلیه دن اول حالا شاننا ذاتاً دخی بر معجزه الهیه ، بر خارقه بشریه اوله جق .

افراد سائره بشردن ممتاز اوله جقدر .

بوشرائطی حائز اوله رق نبی اولان کیمسه نک عالم ملک وشهادت ماوراسنده اولان عالم ملکوت ایله مناسبت وارتباطدن عبارت اولان نبوت دعواسنی درمیان ایدرکن مطلقا عالم ملک اهلتنجه اجرایی ممکن اوله میه جق اولان بر معجزه ملکوتیه اظهار ایدم جکدر . و ملکوت ایله مناسبتی بویه جه ملکوتی وغیر ملکی بر فعل و حرکت ایله اثبات ایله جکدر .

(انبیا ایچون اکل و شرب ، تزوج نساء ، بیع و شرا ، زراعت ، تجارت جائزدر .)

ایشته عقلای ناس بوصورتله حالا اولدینی کبی فعلا ده اظهار معجزه ایلیانه نبی دیمشلردر .
یوقسه کور ، یاخود صاهر ، یاخود کوتوروم ، یاخود مجنون ، یاخود صرع علی ، یاخود
چبرکین یوزلی ، یاخود چبرکین خویلی ، یاخود بخیل ، یاخود قورقاق ، یاخود ظالم ،
یاخود منفعتپرست ، یاخود دنیا پرست ، یاخود شهوتپرست ، ویا شهرتپرست یاخود جاهل ،
یاخود ایله برکیمسه یه نبی دیمامشلردر . هرکس کور ، عالم سرسم دکادر . هرکس نبی ایله
متنبی یی طائیش ونبی یی تقدیس متنبی یی تنکیل ایشلدر .

منکر نبوت ، هپ کندینی کورورده قدرت صمدانیه نک کندیسندن ده کامل
آندن ده کامل آندن ده ده کامل آندن ده ده کامل الی غیر النها به کمال مطلقه دوعری
نیجه نیجه ارباب کالی ایجاد ایده چکنی استبعاد ایدر .

حالبوکه نبوت ، نوع انسانه مخصوص و غیر مکتسب بر مرتبه کمال درکه بومرتبه یه
نائل اوله مامش اولان افراد سائر میاننده اوصاف و مزایا جه تفاوت اولدینی کبی بوکا
نائل اولان پاکن آرمسندده تفاوت واردر . فیض و فضل الهی نامتاهیدر . واهب
العطا یا اولان حق تعالی دیلدیکی قولی فضلندن دیلدیکی مقدار ایله وایه دارقیلر . هیچ
برشی آنک فضل فیاضی تحدید ایده مز . قدرت و فضل الهی ایچون حجر وحد یوقدر .
(والله ملک السموات والارض) فضل الهی نک مظهر اتمی اولان جناب محمدینک معجزاتی
زمان سعادتلرندن یوم قیامته قدر باقی ومتوالی الظهوردر . مادام الزمان باقی اولانک بیوک
معجزه محمدیه قرآن عظیم الشاندر .

معجزه محمدیه نک غیر منقطع اولدیغنک دلائلنده بری ده امت طاهره ایچنده عالم
ملکوت ایله مناسبته دار برحق ارباب تصرف رجال الهیک ظهوریدرکه بونلرده معجزه
محمدیه نک منمئلرنددر . رجال امتک یدیه ظهور ایدن خوارق عادات وعالم ملکوتدن
آنلرک قبلرینه نازل اولان فیوض وکشفیات هپ بحر محمدینک برکاتنددر .

(وما ارسلناک الا رحمة للعالمین) فرمان عالیسی موجب نیجه رحمت علین اولان فیض
نور محمدی ابدیاً غیر منقطع اولدیغندن بوفیض ونوردن وایه دار اولان رجال هیچ برعصرده
اکسک اولمامش وهرعصرده بورجال جناب محمدینک رحمة للعالمین اولدیغنک آثار باهره سنی
اظهاردن خالی قالمامشدر . حتی بورجال الیوم دخی موجوددر . بوذوات عالییه نبی کوره میان
بالطبع آنلرک وجودینی استبعاد ایدر . حالبوکه آنلری کوره مامک عدم وجودلرندن دکل

آنحق کوره میانک کورمه عدم ایاقندندر . آشکاردرکه ناپاک، مشاهده جمال پاکه لایق
اوله ماز . چونکه جمال پاک، ناپاکه محرمدر . کلاب و تصاویر خانه فرشتکانه داخل
اوله ماز . نصل که فرشتکان دخی آنده کلاب و تصاویر اولان خانه یه داخل اولمز .

(ماهیت نبوتی طبیعی بر صورتده آکلامانک یولی)

فن، حادثاتک اسباب وقوانیندن بحث ایدر . بوزمینده قالدقچه حاکم مطلقدر .
لکن بوزمیندن چقیلدیغی کی، هیچ بر اهمیت و حاکمیتی قلماز . نبوت، وحی، معجزات
بزم قابلیت واستعدادات ذاتیه مزه تابع دکلدر که بزه حاکم اولان قوانین طبیعی ایه
تدقیق ایدیلین . کندی استعداد فطریسنه کوره مافوق الطبیعه اولان برشی مطلقا کندی
قانون طبیعیسیله آکلامق ایستین اونی هیچ بروقت آکلایه ماز . چونکه برشینک
نقیضی اونک معرفی اولاماز .

آکلاشیلمايان برشینک وجودنی انکار ایتک لازم کلز . بالعلس آکلاشینجیه قدر
قارشوسنده اعتراف عجز و جهل ایتک لازم کلیر . الکتریک کی برچوق مؤثرات طبیعی نك
ماهیتی آکلایه مدیغمز حالده وجودنی انکار ایده میورز، ساده اعتراف عجز و جهل
ایدیورز . مع مافیله ماهیت نبوتی طبیعی بر صورتده آکلامق ممکندر .

معلومدر که هر فرد بشرک، حق هر موجودک بر قابلیت فطریه سی و بوقابلیتک بر مرتبه سی واردر .
فن و تجربه آنحق مراتب وجودی قید و احصا ایدر ؛ یوقسه مراتبده تصرف ایدوبده آنک حقنده
سرد مدعیاته تصدی ایده مز . مثلاً هر فرد بشرک ذکاسی، استعداد روحیسی آیردر .
وبناء علیه طبقه طبقه، درجه درجه، مرتبه مرتبه متفاوت و متفاضلدر . بوقابلیت
یوکسه لکجه افرادی آزالیر ؛ قابلیت مرتبه مرتبه یوکسه لوب افرادی آزاله آزاله، و هر
مرتبه نك صاحبی مادونی اعجاز و دوچار حیرت ایده ایده نهایت بر مرتبه یه صعود و بر فرد
انحصار ایدر ؛ و او مرتبه نك صاحبی اولان نی آرتق هر کسی قابلیتیه اعجاز و قابلیتک
آثار فعلیه سیله دوچار وله و حیرت ایدر . بناء علیه قابلیت فطریه جه برنی ایه بر شخص
عادی نك فرقی ینه قابلیت فطریه جه نیر اعظم ایه کواکب عادیه صغیره نك فرقی کیدر .
نبوتی استعداد ایدن عقل قاصر دنیاده هر فرد انسانینک قابلیت فطریه سی مساوی فرض
ایدر، و یاخود مرتبه نبوتی دوشونیرکن بوفرقت طبیعیدن ذهول ایدر . بناء علیه قابلیتجه

استعدادجه نبی اولان ذات ابله کندی شخصی آره سنده هیچ بفرق کورمن، کندینی بومسئلهده واحد قیاسی عد ایدر. و کندیمی نینک اظهار ایلدیکی آثار معجزه بی اظهار ایده مدیکی کبی نبی دخی اویله جه اظهار ایده من فرض ایدر؛ و آرتق جهلیله نبوت علمنده آغزینه کلن هذیانی سویلر.

حالبوکه بوتفاضل قابلیت عالمک هر جزء موجودنده، اجرام سهاویده، نباتاتده، معادنده، حیواناتده حیوانک هر نوعنده ارککنده دیشینده موجوددر؛ و هر قسمک بالعموم اصنافک فوقنده غایه الغایات اوله رق بر صنف اکلی واردر.

اشخاص واروا حک قابلیات واستعداداتی اویله غریب و عجیب آثار اظهار ایدر لکه فن وتجربدن آنلرک حقنده جواب آلمق قابل اوله ماز. مثلاً، کورمک روحک خواصندن بریدر. لکن رؤیت، حاسه ظاهره بصر ایله اولورسه قوانین عادیه رؤیته تابع اولور. بناء علیه بو رؤیت تحقق ایتک ایچون هر هانکی برشیدن چقان شعاعانک کوزه، کوزدن اعصابه، اعصابدن دماغه بر تأثیر ایقاع ایتسی و بو تأثیرک، وجدان «رؤیت» صورتنده احساسک وجودی شرطدر. حالبوکه بوشراط بولتمسزین کورمن روحلرده واردر. مثلاً، یمامهده جدیس قبیله سندن (زرقاء) نامنده کورقادین اوچ کونلک مسافدهده واقع سواد واشباحی رؤیت وتشخیص ایدردی. (أبصر من زرقاء الیمامه) ضرب مثلی بوندن ناشیدر.

ایشته قابلیاتده کی تفاضل فطری نبی شاعر شویله تصویر ایتمشدر.

(سبحان من قسم الحظوظ فلاءتاب ولاملامه)

(اعمی واعشی ثم ذو بصر وزرقاء الیمامه)

§

متنبک (وابصر من زرقاء جولانی، اذا نظرت عینای شاهما علمی) بیتک شرحنده عکبری و میدانینک مجمع الامثالنده جاحظدن نقلاً بیانته کوره طسم قبیله سی حسان بن تبعذن آلدینی اردو ایله جدیس اوزرینه سفره جیقمش اردو زرقانک بولندینی (جو) و اوچ کونلک مسافیه تقرب ایدنجه زرقا بولنری کوروب افراددن هر برینک النده برراغاج طاشیوب آنکله استتار ایتمکده اولدینی قومه اخبار ایلدیکی حالده قومی کندیسنه اعتماد

ایتمینجه قومنه خطاباً سره آغاچ ویاخود حمیر قبیله سی کلشدر دیدکدن صکره (اقمم بالله
القد دب الشجر) او حمیر قداخذت شیاً یجر (بیتنی انشاد ایتمش قومی ینه اینامامش مزبور
یمین ایدرم که بر آدم کوریورم الله بر کوره ک (کتف) آلمش ایصیریوریاخود پاپوچ یامیوردیمش
آنلر ینه اینامامش لر ایرتسی صباح حسان اردوسيله جدیدی باصه رق جمله منی وحتی زرقانی
تیه لمشدر .

شاعر اعشی وقعه بی قطعه آتیه ایله تصویر ایتمشدر .

قالت اری رجلاً فی کفه کتف
او یخصف العمل له فی انه صنعا
فیکذبوها بما قالت فصبحهم
ذو ال حسان یزجی الموت والمرعا

مزبور بر کون برسوری کوکرچین کوروب کندیکنک ذاتاً کوکرچینی بولندیغندن
کاشکی شوسوری ایله آنک برنصفی کندی کوکرچینه منضم بنم اولسه تام یوز کوکرچین
اولوردی مالنده :

لیت الحما لیه الی حمامیه
ونصفه قدیه تم الحمام میه

دیمش کوکرچینلر بالعدد آلمش آلتی بولنمله فی الواقع عدد مرقومه نصفی اولان
اوتوز اوچ ضم اولنقدده طقسان طقوز حاصل اوله رق کندی کوکرچینه تام یوز
کوکرچین اوله جینی عندالحساب تبین ایتمشدر شاعر نابغه ، نعمان بن منذره اعتذاری
حاوی نظم ایتمش اولدینی :

(یادارمیه بالعلیاء فالسند اقوت وطال علیها سالف الامد)
(وقفت فیها اصیلانا اسائنا عیت جوابا وما بالربع من احد)

مطلع مشهورنده کی قصیده سنده :

(واحکم حکم فتاة الحی اذ نظرت الی حمام سراع وارد التمد)
(یحفه جانباً نیق وتبعه مثل الزجاجة لم تکحل من الرمد)

(قالت الالیتما هذا الحمام لنا الى حمامتنا اونصفه فقد
) (فحسبوه فالقوه كما ذكرت تسعاً وتسعين لم ينقص ولم يزد
) (فكملت مائة فيها حمامتها واسرعت حسبة في ذلك العدد)

دیه رک زرقانک اوحسنی حکایه اتمش وآنکله نعمانه ، سنده بنم حقمده اووجه ایله
 سرعت اصابته حکم ایدوب غمازلر سمایتیله بنی مؤاخذه ایله دیمک ایسته مشدر .
 قوم عربده زرقا کی برچوق کیمسه لر ده اظهور ایتشدر که آنلرده سائر افراد انسانیده
 مشاهده ایدلیان حالات روحیه کورلمشدر .

اسوچ علمای طبعیونندن (سوده نبورغ) دیگر برقصه دن استوقه ولم شهرنده کی
 یانغینی کورمشدر . نوم مغناطیسی به مستعد کیمسه لر بعض کره بولندقلری او طه خارجنده کی
 وحقی چوق اوزاقده کی اشیایی کوره بیلورلر . قابالی مکتوبلری اوقویانلر واردر ، حتی
 یوسته چووالی ایچنده کلیمکه اولان بر مکتوبی یوم ورودندن اوچ درت کون اول
 اوقویان سوژه لر کورولمشدر .

ایشته شو احوال و آثار روح حقمده کی تتبعاتک نقصاتی و فن و تجربه نک ، روحک
 دقائق احوالنه واقف اوله مدیغنی اثبات ایدر . بناء علیه نبوت ناقص و سافلر ایچون
 احوال فوق العاده دن ایسه ده کاله طوغری ترقی نقطه نظر نجبه احوال طبعیه دندر و بتون
 اثار و تجلیات خارق العاده سنک قدرت الهیه به نسبتی ایله بزدن صدور ایدن افعالک
 نسبتی بردر . یالکیز نبوتک بزه کوره غرابی درجه یوکسکلکی و مرتبه انحطاط مزله
 عجز من جهتیله در . آرتق نبوت کسی دکل وهی در . هر یلیدز کونش اوله مدیغنی کی
 هر کس ده نبی اوله ماز . مع هذا نبوت دخی مراتب کالیه تابعدر . واکمل انبیا جناب محمد
 علیه الصلاة والسلامدر ؛ ایشه نبوتک طبیعی اوله رقی ایضاحی بوندن عبارتدر . بناء علیه
 نبوت من عند الله بر مرتبه قصوای کالیه انسانیه در .

(فبلغ العلم فيه انه بشر وانه خير خلق الله کلهم)

بیغمبر اولان ذات عالینک ، عالم ملکوت ایله اتصال و مناسبت فطریه سی خالق القوی

والقدر اولان جناب خدایه قریبت وهیه سی حسیده نفسنده کی همت برچوق آثار قدرت
الیهیه نك تجلیسه سبب ظاهری اولور. فصل که اصل قرب خدا اولان اولیاء الله همی
دخی بویه در .

ملکوتدن کلن برشی عالم ملکه نزل ایدنجیه اهلی آتی استغراب ایله تلقی ایدر؛ چونکه
عالم ملکه آنک نظیری یوقدر . ایسته معجزات انبیا و کرامات اولیا هب بو قیلدندر .
افراد بشریه نك فرد اکلنه وارنجیه قدر تفاضل قابلیاتی و هر فردك قابلیتی مادونده کنی
انجاز و دوچار حیرت ایده جکی اساس طبیعی بالضروره قبول ایدیلنجیه هر فرد اکلکه
قابلیتک وسعت و علویتی و کالات و اتصالاتی و معجزات و کرامات و خارقاتی و بناء علیه
عالم ملکوت ایله مناسبتی قبول ایتک لازم کلیر .

دوقنور جودت نصوحی بك ، دوزی و امثالی کبی مراتب وجودی استقصا ایتهدن
بلیات و استعدادات فطریه بشریه یی احاطه ایلهدن ذات نجیی کندی شخصلینه قیاس
ایله نبوتی ادراک ایدم دیکندن و حیک علی العاده بر ایسته ریای عضلی اولدیغی و جناب
نینک نبوتی بر نوع خسته لکدن عبارت بولندیغی ادعا ایتک ایستیور . (دوزی) بوباده کی
هذیان کویا معقول بر شکله افراغ ایتک ایچون بو خسته لغک جناب نینک والدہ سنک
عصبی المزاج ، حرارتی اولدیغی ادعای مفتراسی اورتیه قومیشدر .

ایسته دوقنور جودت نصوحی بك ، دوزی و امثالی ماهیت نبوتی فن و حکمت
و عالم طبیعت نامنه تدقیق و تنقید ایتک صد دنده ایکن طبیعتده موجود اولان مراتب
وجوددن و قابلیات فطریه نك تفاضلندن غفلت ایتشلردر . دشمن ادیان اولان بو کبی
مفرطین دین اسلامده نبوت، وحی، معجزاتدن ماعدا کویا مغایر فن برشی بوله مامشله
حالبوکه نبوتک شوراده کی بیاناتمزله احوال و مراتب طبیعه کالیهدن بولندیغی تحقق
ایدرك آتی استبعاد مراتب طبیعه دن غفلت و اثر جهالت اولدیغی تظاهر ایتکله دشمنلرك
بو اعتراضده مندفع اولمشدر .

عقل و فن نامنه سوزسولدیکنی ادعا ایدن دوقنور جودت نصوحی بك شرق و غربك
اعاظم متفکرینی مادام الزمان حیرتله القا ایدن و عالمک سعادات و کالیاتی محیط اولان دین

مبین اسلامك ، قرآن عظیم الشانك بونجہ حکمیات ، تشریعیات ، اجتماعیات ، اخلاقیاتیہ
برابر حاشا علی العادہ بر ایستہ ریاحصولی اولوب ہدیان و مؤسسی اولان ذات سامی رسالتناہینک دہ
حاشا بر ایستہ ریالی اولدینی مقصدینی افہام ایدن لافلری تفوہ ایتمکدن حجاب ایتہ مشدر .

۱۵ ایول ۳۳۷

سید نسیم

